

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 14 Ιουλίου 2023
(OR. en)

Διοργανικός φάκελος:
2023/0285(NLE)

11850/23
ADD 1

RECH 357
EDUC 315
COMPET 763
IND 393
MI 617
EMPL 381

ΠΡΟΤΑΣΗ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	13 Ιουλίου 2023
Αποδέκτης:	κα Thérèse BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2023) 436 final - ANNEXES 1 to 2
Θέμα:	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ της πρότασης ΣΥΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο για την προσέλκυση και τη διατήρηση ταλέντων στους τομείς της έρευνας, της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας στην Ευρώπη

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2023) 436 final - ANNEXES 1 to 2.

συνημμ.: COM(2023) 436 final - ANNEXES 1 to 2

Βρυξέλλες, 13.7.2023
COM(2023) 436 final

ANNEXES 1 to 2

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

της

πρότασης ΣΥΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

**σχετικά με ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο για την προσέλκυση και τη διατήρηση ταλέντων
στους τομείς της έρευνας, της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας στην Ευρώπη**

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Παραδείγματα επαγγελμάτων για ερευνητές σε όλους τους τομείς με βάση τα προφίλ R1-R4¹

R1 — Νέος ερευνητής	R2 — Αναγνωρισμένος ερευνητής
doctoral candidate junior academic junior consultant junior policy adviser/officer junior research analyst junior research engineer junior researcher/scientist junior scientific officer research apprentice/intern research assistant/technician	junior academic junior consultant junior policy adviser/officer junior lecturer junior research analyst junior research engineer junior researcher/scientist junior scientific officer postdoctoral researcher research assistant/technician
R3 — Πειραμαμένος ερευνητής	R4 — Κορυφαίος ερευνητής
accredited researcher assistant professor associate professor associate researcher principal consultant principal investigator principal researcher/scientist reader research fellow research specialist scientific councillor senior academic senior consultant senior lecturer senior policy adviser/officer senior research and development associate senior research engineer senior researcher/scientist senior scientific officer	chief scientific officer distinguished professor full professor principal consultant principal investigator principal researcher/scientist reader research fellow research professor research specialist scientific councillor senior academic senior consultant senior lecturer senior policy adviser/officer senior research and development associate senior research engineer senior researcher/scientist senior scientific officer

¹ Ο κατάλογος παραδειγμάτων δεν είναι εξαντλητικός, αλλά χρησιμεύει ως ένδειξη των τύπων τίτλων για ερευνητές σε όλα τα προφίλ R1-R4 και σε όλους τους τομείς. Ορισμένα ερευνητικά επαγγέλματα ενδέχεται να εμφανίζονται σε περισσότερα από ένα προφίλ R1-R4, οπότε η απόφαση για το προφίλ θα καθορίζεται κατά περίπτωση και θα εξαρτάται από το επίπεδο ανεξαρτησίας, πείρας και αναγνώρισης. Ορισμένα από τα παραδείγματα (όπως consultant και policy adviser/officer) περιλαμβάνονται με την υπόθεση ότι το επάγγελμα περιλαμβάνει πραγματικές ερευνητικές δραστηριότητες.

Τα προφίλ R1-R4 αφορούν αυστηρά τους ερευνητές και δεν σχετίζονται με τη διαχείριση της έρευνας. Παρόμοιοι τύποι προφίλ θα μπορούσαν να εξεταστούν για τη διαχείριση της έρευνας, όταν η κατηγορία είναι επαρκώς οριοθετημένη.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Η Ευρωπαϊκή Χάρτα του Ερευνητή

Η Ευρωπαϊκή Χάρτα του Ερευνητή είναι μια δέσμη αρχών που στηρίζουν την ανάπτυξη ελκυστικών ερευνητικών σταδιοδρομιών για την υποστήριξη της αριστείας στην έρευνα και την καινοτομία σε ολόκληρη την Ευρώπη. Η Χάρτα του Ερευνητή εστιάζει στα δικαιώματα και τις ευθύνες των ερευνητών, των εργοδοτών, των χρηματοδοτών και των φορέων χάραξης πολιτικής που αποτελούνται από 20 βασικές αρχές. Αυτές κατατάσσονται στους κάτωθι τέσσερις πυλώνες:

- α) Δεοντολογία, ακεραιότητα, φύλο και ανοικτή επιστήμη
- β) Αξιολόγηση, πρόσληψη και ανέλιξη ερευνητών
- γ) Συνθήκες και πρακτικές εργασίας
- δ) Ερευνητικές σταδιοδρομίες και ανάπτυξη ταλέντων

Η Χάρτα του Ερευνητή απευθύνεται σε όλους τους ερευνητές, στους τομείς στους οποίους διεξάγεται έρευνα και στις αντίστοιχες κεντρικές οργανώσεις (ενδιαφερόμενα μέρη):

- α) Ερευνητές σε όλους τους τομείς (ακαδημαϊκοί φορείς, δημόσιοι και ιδιωτικοί οργανισμοί που διεξάγουν έρευνα)
- β) Εργοδότες ερευνητών στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα
- γ) Χρηματοδότες έρευνας και ερευνητών στον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα
- δ) Υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής που ασχολούνται με τις πολιτικές οι οποίες σχετίζονται με τη Χάρτα

Απευθύνεται σε ερευνητές όλων των επιστημονικών κλάδων, συμπεριλαμβανομένων των θετικών επιστημών, της τεχνολογίας, της μηχανικής, των μαθηματικών (STEM), των κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών (SSH), συμπεριλαμβανομένων των τεχνών. Καλύπτει όλα τα είδη έρευνας, από έρευνα αιχμής έως στοχευμένη έρευνα, στρατηγική έρευνα, εφαρμοσμένη έρευνα και έρευνα κοντά στην αγορά.

1. ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΑΚΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ
2. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ
3. ΑΝΟΙΚΤΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ
4. ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ
5. ΑΠΟΔΟΧΗ ΤΗΣ ΠΟΛΥΜΟΡΦΙΑΣ
6. ΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥ ΕΡΕΥΝΗΤΗ
7. ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΤΩΝ ΕΡΕΥΝΗΤΩΝ
8. ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Ο πυλώνας αυτός εμπρικλείει τις θεμελιώδεις αρχές της Χάρτας του Ερευνητή και τη δέσμευσή της για την υποστήριξη της αριστείας στην έρευνα, η οποία στο πλαίσιο αυτό θεωρείται ότι προωθεί τις καλύτερες δυνατές ερευνητικές ομάδες και έργα, χωρίς προκαταλήψεις που αφορούν το φύλο και άλλους παράγοντες. Οι αρχές στο πλαίσιο αυτού του πυλώνα αναμένεται να συμβάλουν στα θεμέλια του οράματος για την αναζωογόνηση του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας και να εμπνεύσουν τους ερευνητές, τους εργοδότες στον τομέα της έρευνας, τους χρηματοδότες και τους υπευθύνους χάραξης πολιτικής στην Ευρώπη. Λόγω του εγκάρσιου χαρακτήρα τους, όλες αυτές οι αξίες αναμένεται να ενσωματωθούν και να ληφθούν υπόψη κατά την ανάπτυξη των υπόλοιπων αρχών.

(1) Δεοντολογία και ακεραιότητα της έρευνας²

Οι ερευνητές θα πρέπει να συμμορφώνονται με αυστηρούς κανόνες δεοντολογίας και να προσεγγίζουν το έργο τους με τιμιότητα, αξιοπιστία, αντικειμενικότητα, αμεροληψία και ανεξαρτησία, ανοικτή επικοινωνία, υποχρέωση επιμέλειας, δικαιοσύνη και αίσθημα ευθύνης για τις μελλοντικές γενιές επιστημόνων. Αυτά είναι τα θεμέλια της υπεύθυνης και αξιόπιστης έρευνας χωρίς αθέμιτες επιρροές (συμπεριλαμβανομένων των ξένων παρεμβάσεων³ και της σύγκρουσης συμφερόντων), που αποτελούν προϋπόθεση για την επίτευξη αριστείας και στηρίζουν την ευθύνη που έχουν οι ερευνητές να προφυλάσσονται από προκαταλήψεις και μεθοδολογικές απλουστεύσεις.

Οι ερευνητές θα πρέπει να τηρούν τις αναγνωρισμένες πρακτικές και τις θεμελιώδεις αρχές δεοντολογίας⁴ που εφαρμόζονται στον/στους επιστημονικό/-ούς κλάδο/-ους τους, καθώς και τα πρότυπα δεοντολογίας που καθορίζονται στους διάφορους εθνικούς, τομεακούς ή θεσμικούς κώδικες δεοντολογίας.

² Συμπεράσματα του Συμβουλίου για την ακεραιότητα της έρευνας, 14853/15 (2015), <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14853-2015-INIT/el/pdf>.

³ Αντιμετώπιση των εξωτερικών παρεμβάσεων στην έρευνα και την καινοτομία, Ευρωπαϊκή Επιτροπή (SWD), 2022, doi: 10.2777/513746.

⁴ Για παράδειγμα, ο ευρωπαϊκός κώδικας για την ακεραιότητα της έρευνας ALLEA (2017), <https://allea.org/code-of-conduct/>.

Η πρωταρχική ευθύνη για την ακεραιότητα της έρευνας βαρύνει τους ίδιους τους ερευνητές. Οι ερευνητές θα πρέπει να υποστηρίζονται από μια θεσμική νοοτροπία ακεραιότητας της έρευνας προκειμένου να δημιουργηθούν και να τηρούνται κανόνες, διαδικασίες και κατευθυντήριες γραμμές, καθώς και από κατάρτιση και καθοδήγηση με βάση την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών.

Προκειμένου να προωθούνται ορθές ερευνητικές πρακτικές και η νοοτροπία ακεραιότητας της έρευνας, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη ορισμένες διαστάσεις από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, όπως η ακεραιότητα της έρευνας σε ερευνητικά περιβάλλοντα, η κατάρτιση και η ανάπτυξη ικανοτήτων σχετικά με την ακεραιότητα της έρευνας, οι ερευνητικές διαδικασίες και πολιτικές που ενσωματώνουν την ακεραιότητα της έρευνας, δεδομένα, δημοσίευση, διάδοση, επανεξέταση, αξιολόγηση και επεξεργασία πολιτικών. Ομοίως, πρέπει να τεθούν σε εφαρμογή μηχανισμοί για τον εντοπισμό, την αναφορά και την αντιμετώπιση παραπτώματων στον τομέα της έρευνας.

Οι ερευνητές πρέπει να αποφεύγουν κάθε είδους λογοκλοπή και να τηρούν τους κανόνες διανοητικής ιδιοκτησίας και τις αρχές συγκυριότητας στις περιπτώσεις ερευνών που διεξάγονται σε συνεργασία με έναν ή περισσότερους επόπτες και/ή άλλους ερευνητές (ανάλογα με τον επιστημονικό κλάδο). Αυτό θα πρέπει να ισχύει σε όλα τα στάδια της ερευνητικής διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένων της σύλληψης, της κατάρτισης των αιτήσεων χρηματοδότησης, της ανάπτυξης και της παράδοσης των αποτελεσμάτων. Η ανάγκη επικύρωσης παρατηρήσεων μέσω επίδειξης της αναπαραγωγιμότητας των ευρημάτων δεν θα πρέπει να ερμηνεύεται ως λογοκλοπή, υπό την προϋπόθεση ότι γίνεται ρητή αναφορά στα προς επιβεβαίωση δεδομένα.

(2) *Ελευθερία της επιστημονικής έρευνας*

Η ελευθερία της επιστημονικής έρευνας αποτελεί κοινή βασική αξία και αρχή για την ερευνητική συνεργασία εντός του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας και με διεθνείς εταίρους⁵. Οι ερευνητές θα πρέπει να εστιάζουν την έρευνά τους στο καλό της ανθρωπότητας και στην επέκταση των ορίων της ανθρώπινης γνώσης, ενώ παράλληλα απολαμβάνουν ελευθερία σκέψης, γνώμης και έκφρασης, ελευθερία καθορισμού των ερευνητικών ερωτημάτων, ελευθερία προσδιορισμού των μεθόδων επίλυσης των προβλημάτων, ελευθερία επιλογής και ανάπτυξης θεωριών, ελευθερία αμφισβήτησης της αποδεκτής σοφίας και προώθησης νέων ιδεών, καθώς και ελευθερία συμμετοχής σε επαγγελματικούς ή αντιπροσωπευτικούς ακαδημαϊκούς φορείς. Οι ερευνητές θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα να διαδίδουν και να δημοσιεύουν τα αποτελέσματα της έρευνάς τους, μεταξύ άλλων μέσω κατάρτισης και διδασκαλίας. Οι ερευνητές θα πρέπει, ωστόσο, να αναγνωρίζουν τους περιορισμούς αυτής της ελευθερίας που θα μπορούσαν να προκύψουν λόγω ιδιαίτερων ερευνητικών συνθηκών (συμπεριλαμβανομένης της εποπτείας/καθοδήγησης/διαχείρισης) ή νομικών ή επιχειρησιακών περιορισμών, π.χ. για δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, για δημοσιονομικούς λόγους ή για λόγους υποδομής.

(3) *Ανοικτή επιστήμη*

---

⁵ Βλ. άρθρο 13 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τη Διακήρυξη της Βόννης για την ελευθερία της επιστημονικής έρευνας που εγκρίθηκε στις 20 Οκτωβρίου 2020 στη Βόννη, https://www.bmbf.de/bmbf/shareddocs/downloads/files/_drp-efr-bonner_erklaerung_en_with-signatures_maerz_2021.pdf?__blob=publicationFile&v=1.

Οι ερευνητές θα πρέπει να στοχεύουν στη συμμετοχή σε όλες τις πτυχές της ανοικτής επιστήμης⁶ και να διευκολύνονται από τους εργοδότες και τους χρηματοδότες τους στο πλαίσιο αυτό. Θα πρέπει να κοινοποιούν τα αποτελέσματά τους ανοιχτά, π.χ. μέσω ανοικτών δεδομένων και δεδομένων FAIR, δημοσιεύσεων ανοικτής πρόσβασης, ανοικτού λογισμικού και ανοιχτών μοντέλων και αλγορίθμων. Θα πρέπει να λαμβάνουν μέτρα για τη διασφάλιση της αναπαραγωγιμότητας των αποτελεσμάτων της έρευνας. Θα πρέπει να αποσκοπούν στην πρακτική εφαρμογή μεθοδολογιών ανοικτής επιστήμης και στη συμμετοχή σε ανοικτή αξιολόγηση από ομοτίμους. Οι εργοδότες και/ή οι χρηματοδότες θα πρέπει να υποστηρίζουν και να επιβραβεύουν την πραγματική νοοτροπία ανοικτής επιστήμης σε ολόκληρη την Ένωση, μεταξύ άλλων με την ενσωμάτωση της ανοικτής πρόσβασης σε επιστημονικές δημοσιεύσεις, ερευνητικά δεδομένα και άλλα ερευνητικά αποτελέσματα (δηλαδή ακολουθώντας την αρχή «ανοικτή στο μέτρο του δυνατού, κλειστή στο μέτρο του αναγκαίου») και με τη διάδοση και υιοθέτηση των αρχών και των πρακτικών της ανοικτής επιστήμης, ενώ παράλληλα συνεκτιμούν τις διαφορές μεταξύ επιστημονικών κλάδων και τις πολιτισμικές διαφορές, συμπεριλαμβανομένης της πολυγλωσσίας, υποστηρίζουν την ανάπτυξη δεξιοτήτων ανοικτής επιστήμης και αναπτύσσουν και ολοκληρώνουν περαιτέρω τις υποστηρικτικές ψηφιακές υποδομές και υπηρεσίες.

Επιστήμη των πολιτών

Η επιστήμη των πολιτών θα πρέπει, κατά περίπτωση, να ενσωματώνεται στον μέγιστο δυνατό βαθμό στα έργα των ερευνητών. Αυτό σημαίνει τη συμμετοχή των πολιτών στην ανάπτυξη, τον σχεδιασμό και την υλοποίηση ερευνητικών έργων στον τομέα των θετικών επιστημών, της τεχνολογίας, της μηχανικής, της τέχνης, των μαθηματικών (STEAM), των κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών (SSH). Πρόκειται για ιδανικό μέσο εκδημοκρατισμού της επιστήμης, οικοδόμησης εμπιστοσύνης στην επιστήμη και αξιοποίησης του τεράστιου όγκου κοινωνικών πληροφοριών και ικανοτήτων για τη διεξαγωγή άριστης έρευνας και καινοτομίας.

(4) *Ισότητα των φύλων*

Όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη θα πρέπει να προωθούν την ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων στις ερευνητικές ομάδες, στα διαχειριστικά όργανα και στα όργανα λήψης αποφάσεων, στις επιτροπές προσλήψεων και προαγωγών και στις συμβουλευτικές ομάδες. Αυτό περιλαμβάνει επίσης την προώθηση της ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου στο περιεχόμενο της έρευνας, της διδασκαλίας και της καινοτομίας, ώστε να βελτιωθεί η επιστημονική ποιότητα, η αριστεία και η κοινωνική συνάφεια των παραγόμενων γνώσεων. Η ισότητα των φύλων αποσκοπεί επίσης στην καταπολέμηση της έμφυλης βίας και της σεξουαλικής παρενόχλησης. Η ισότητα των φύλων γίνεται αντιληπτή από διατομεακή προοπτική, όπου διαφορετικά συστήματα εξουσίας μεταξύ φύλου και άλλων κοινωνικών κατηγοριών και ταυτοτήτων αλληλοτέμνονται και αλληλοενισχύονται. Οι βιώσιμες θεσμικές αλλαγές, που προωθούνται μέσω σχεδίων για την ισότητα των φύλων⁷ ή παρόμοιων σχεδίων, οι οποίες καθιστούν δυνατό να καταγγέλλονται δεόντως οι παραβιάσεις και περιλαμβάνουν συστήματα παρακολούθησης και αξιολόγησης, αποτελούν επαρκείς μηχανισμούς για την προώθηση της ισότητας των φύλων.

⁶ Συμπεράσματα του Συμβουλίου με θέμα «Μετάβαση προς ένα σύστημα ανοικτής επιστήμης», 9526/16, της 27ης Μαΐου 2016.

⁷ Βλ. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality/gender-equality-strategy_el και <https://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/toolkits/gear/what-gender-equality-plan-gep>.

(5) Αποδοχή της πολυμορφίας

Βασική αρχή του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας είναι να λαμβάνεται υπόψη η πολυμορφία υπό την ευρεία έννοια, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, του φύλου, της φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, της κοινωνικής πολυμορφίας, της αναπηρίας, της ηλικίας, του σεξουαλικού προσανατολισμού και της καταπολέμησης των διακρίσεων για κάθε λόγο. Οι εργοδότες και/ή οι χρηματοδότες θα πρέπει να υποστηρίζουν την πολυμορφία των ερευνητών τους, δεδομένου ότι οι διαφορετικές εμπειρίες ζωής προσθέτουν πολύτιμες προοπτικές στα ερευνητικά έργα. Επίσης η πολυμορφία των συμμετεχόντων μπορεί να τροφοδοτήσει με στοιχεία τα αποτελέσματα της έρευνας που αφορούν και εμπλουτίζουν τις διαφορετικές κοινωνίες στις οποίες ζούμε. Είναι επίσης αναγκαίο να αναγνωρίζονται οι μη συνειδητές προκαταλήψεις όπου είναι δυνατόν, για παράδειγμα κατά την πρόσληψη, την προαγωγή και την επανεξέταση των καθηκόντων, καθώς και κατά την καταβολή αποζημίωσης για αυτά, ιδίως στον τομέα της επιστήμης.

(6) Το επάγγελμα του ερευνητή

Όλοι οι ερευνητές που συμμετέχουν στη σύλληψη ή τη δημιουργία νέων γνώσεων θα πρέπει να αναγνωρίζονται ως επαγγελματίες και να τυγχάνουν αντίστοιχης αντιμετώπισης. Η αναγνώριση αυτή θα πρέπει να ξεκινάει στα πρώτα στάδια της σταδιοδρομίας των ερευνητών, άσχετα με τον τομέα στον οποίον δραστηριοποιούνται, και συγκεκριμένα στο μεταπτυχιακό στάδιο, και θα πρέπει να περιλαμβάνει όλα τα στάδια, ανεξαρτήτως της ταξινόμησής τους σε εθνικό επίπεδο (π.χ. υπάλληλος, μεταπτυχιακός σπουδαστής, υποψήφιος διδάκτορας, μεταδιδακτορικός υπότροφος, δημόσιος υπάλληλος).

Οι εργοδότες και οι χρηματοδότες θα πρέπει να προωθούν και να υποστηρίζουν μη γραμμικές σταδιοδρομίες και σταδιοδρομίες που περιλαμβάνουν πολλαπλές επαγγελματικές δραστηριότητες, οι οποίες θα πρέπει να νοούνται ως σταδιοδρομίες που χαρακτηρίζονται από γεωγραφική, επιστημονική και τομεακή κινητικότητα, καθώς και κινητικότητα μεταξύ οργανισμών (αποσπάσεις). Θα πρέπει επίσης να προωθούν υβριδικές σταδιοδρομίες που συνδυάζουν ταυτόχρονα διαφορετικούς τομείς, οι οποίοι θα πρέπει να εξετάζονται στο ίδιο επίπεδο με τις γραμμικές σταδιοδρομίες.

Επαγγελματική συμπεριφορά

Οι ερευνητές θα πρέπει να γνωρίζουν τους στρατηγικούς στόχους που επιδιώκει το ερευνητικό τους περιβάλλον και τους μηχανισμούς χρηματοδότησης και θα πρέπει να ζητούν κάθε αναγκαία έγκριση και άδεια πριν ξεκινήσουν τις ερευνητικές τους εργασίες ή πριν κάνουν χρήση των παρεχόμενων πόρων. Οι ερευνητές θα πρέπει να καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε να εξασφαλίζουν ότι το ερευνητικό τους έργο έχει σημασία για την κοινωνία και ότι δεν επαναλαμβάνει ασκόπως προηγούμενες ερευνητικές εργασίες που έχουν διεξαχθεί αλλού.

Θα πρέπει να υπάρχει σαφής επικοινωνία μεταξύ ερευνητών και εργοδοτών, χρηματοδοτών ή εποπτών όταν ένα ερευνητικό έργο καθυστερεί, επαναπροσδιορίζεται ή ολοκληρώνεται. Αν ένα ερευνητικό έργο πρόκειται να διακοπεί νωρίτερα ή να ανασταλεί για οποιονδήποτε λόγο, θα πρέπει να παρέχεται προειδοποίηση.

Λογοδοσία

Λογοδοσία σημαίνει ανάληψη ευθύνης για τις ενέργειες ενός ατόμου κατά τη διεξαγωγή της έρευνας. Οι ερευνητές πρέπει να γνωρίζουν ότι είναι υπόλογοι έναντι των εργοδοτών και των χρηματοδοτών τους ή έναντι άλλων συναφών δημόσιων ή ιδιωτικών φορέων και, για ζητήματα δεοντολογίας, έναντι της κοινωνίας. Οι ερευνητές που χρηματοδοτούνται με δημόσια κονδύλια είναι επίσης υπόλογοι για την αποδοτική χρήση των χρημάτων των φορολογουμένων. Κατά συνέπεια, θα πρέπει να τηρούν τις αρχές της χρηστής, διαφανούς και αποτελεσματικής χρηματοοικονομικής διαχείρισης και να είναι συνεργάσιμοι κατά τη διενέργεια οποιουδήποτε εγκεκριμένου λογιστικού ελέγχου των ερευνητικών τους εργασιών, τον οποίο αναλαμβάνουν οι εργοδότες/χρηματοδότες τους ή οι επιτροπές δεοντολογίας. Λόγω της προσδοκίας αυτής, απαιτείται από τους ερευνητές να λειτουργούν ως παραδείγματα δεοντολογικής συμπεριφοράς για τους ομοτίμους τους και για την κοινωνία ευρύτερα.

Όποτε είναι αναγκαίο και το ζητούν οι αρμόδιες αρχές, οι ερευνητές θα πρέπει να προσφέρουν πρόσβαση, για τους σκοπούς της διενέργειας εξονυχιστικών εσωτερικών και ή εξωτερικών ελέγχων, στις μεθόδους συλλογής και ανάλυσης, στα αποτελέσματα και, κατά περίπτωση, σε λεπτομερή δεδομένα. Αυτό είναι επίσης σημαντικό για να καταστούν ανοικτά τα δεδομένα και να διασφαλιστεί η αναπαραγωγιμότητα των αποτελεσμάτων.

(7) Ελεύθερη κυκλοφορία των ερευνητών

Οι χρηματοδότες και οι εργοδότες θα πρέπει να προωθούν την ελεύθερη κυκλοφορία των ερευνητών και άλλων επαγγελματιών στον τομέα της έρευνας, καθώς και των επιστημονικών γνώσεων και της τεχνολογίας, και παράλληλα να προσελκύουν ταλαντούχα άτομα και να αποτρέπουν την ενδεχόμενη διαρροή ταλέντων. Θα πρέπει να αναγνωρίζουν την αξία της γεωγραφικής, διοργανικής, διατομεακής, διεπιστημονικής και υπερεπιστημονικής, καθώς και εικονικής κινητικότητας⁸ ως σημαντικών μέσων για την ενίσχυση των γνώσεων και της επαγγελματικής εξέλιξης σε οποιοδήποτε στάδιο της σταδιοδρομίας του ερευνητή και να εκτιμούν πλήρως κάθε εμπειρία κινητικότητας στο πλαίσιο του συστήματος επαγγελματικής ανέλιξης/αξιολόγησης στο οποίο emπίπτουν. Για τον σκοπό αυτόν, θα πρέπει επίσης να καθιερώσουν κατάλληλους διοικητικούς μηχανισμούς που να επιτρέπουν τη μεταφορά τόσο των υποτροφιών όσο και των παροχών κοινωνικής ασφάλισης, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία.

(8) Βιωσιμότητα της έρευνας

Οι ερευνητές, οι εργοδότες και οι χρηματοδότες θα πρέπει να προωθούν τη βιώσιμη υλοποίηση των ερευνητικών δραστηριοτήτων σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, το θεματολόγιο των Ηνωμένων Εθνών για το 2030 και τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης. Οι ερευνητές θα πρέπει να υποστηρίζονται από μια θεσμική νοοτροπία βιώσιμης διαχείρισης της έρευνας, καθώς και από κατάρτιση και καθοδήγηση με βάση την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών. Θα πρέπει να πρωτοστατούν στη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα κατά τρόπο που αποτελεί θετικό παράδειγμα για τους υπόλοιπους εντός της ερευνητικής κοινότητας.

Ο «Πράσινος Χάρτης MSCA» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής⁹, που εκπονήθηκε στο πλαίσιο των δράσεων Marie Skłodowska-Curie, μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως σημείο αναφοράς.

⁸ Δηλαδή, εξ αποστάσεως συνεργασία μέσω ηλεκτρονικών δικτύων και υποδομών.

⁹ Πράσινος Χάρτης των δράσεων Marie Skłodowska Curie, <https://marie-skłodowska-curie-actions.ec.europa.eu/about-msca/msca-green-charter>.

1. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΡΕΥΝΗΤΩΝ
2. ΠΡΟΣΛΗΨΗ
3. ΕΠΙΛΟΓΗ
4. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΑΝΕΛΙΞΗ

Η αξιολόγηση των ερευνητών θα πρέπει να διασφαλίζει την ισότιμη αναγνώριση και επιβράβευση των σταδιοδρομιών των ερευνητών ανεξάρτητα από τον τομέα απασχόλησης ή δραστηριότητας και θα πρέπει να ακολουθεί μια αμερόληπτη προσέγγιση που βασίζεται στο ταλέντο. Η δίκαιη πρόσληψη και επιλογή των πολιτικών των ερευνητών είναι θεμελιώδους σημασίας για την επίτευξη μιας ανοικτής αγοράς εργασίας για τους ερευνητές, γεγονός που συμβάλλει στην προώθηση του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας.

(1) Αξιολόγηση ερευνητών¹⁰

Η αξιολόγηση της έρευνας θα πρέπει να καθιστά δυνατή την αξιολόγηση των επιδόσεων των ερευνητών και της έρευνας για την επίτευξη της υψηλότερης δυνατής ποιότητας και του υψηλότερου δυνατού αντικτύπου. Αυτό απαιτεί την αναγνώριση ολόενα και πιο ποικίλων ερευνητικών αποτελεσμάτων, δραστηριοτήτων και πρακτικών, συμπεριλαμβανομένης της συνεργασίας, της ανοικτής ανταλλαγής αποτελεσμάτων και της διασφάλισης υψηλών προτύπων ερευνητικής ακεραιότητας. Κατά συνέπεια, η αξιολόγηση θα πρέπει να βασίζεται πρωτίστως σε ποιοτική κρίση, για την οποία η αξιολόγηση από ομοτίμους είναι ζωτικής σημασίας, υποστηριζόμενη από την υπεύθυνη χρήση ποσοτικών δεικτών. Η αξιολόγηση θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνει ευρύτερο φάσμα κριτηρίων αξιολόγησης, όπως η διδασκαλία, η διαχείριση και η ηγεσία, η εποπτεία, η καθοδήγηση, η αξιοποίηση της γνώσης, η επιχειρηματικότητα και η συνεργασία με τη βιομηχανία, η ομαδική εργασία, οι υπηρεσίες προς την κοινωνία, η επικοινωνία και αλληλεπίδραση της επιστήμης με την κοινωνία, καθώς και η μεθοδολογική πειθαρχία και οι πρακτικές ανοικτής επιστήμης. Θα πρέπει επίσης να αναγνωριστεί η συμβολή στην καινοτομία μέσω εφευρέσεων ή ανάπτυξης, ιδίως για υποψηφίους με βιομηχανικό υπόβαθρο.

Οι εργοδότες και οι χρηματοδότες θα πρέπει να υποστηρίζουν ένα σύστημα αξιολόγησης και επιβράβευσης των ερευνητών το οποίο θα λαμβάνει υπόψη τη συνολική ποιότητα του αντικτύπου των ερευνητών στην κοινωνία, την επιστήμη και την καινοτομία, την ποικιλομορφία των ασκούμενων δραστηριοτήτων, τις πρακτικές ανοικτής επιστήμης, καθώς και την αξία της γεωγραφικής, διεπιστημονικής και διατομεακής κινητικότητας. Το σύστημα αυτό θα πρέπει:

- α) να βασίζεται σε ποιοτική κρίση που ασκείται από ομοτίμους, υποστηριζόμενη από υπεύθυνη χρήση ποσοτικών δεικτών·
- β) να επιβραβεύει την ποιότητα και τις διάφορες δυναμικές επιπτώσεις της έρευνας στην κοινωνία, την επιστήμη και την καινοτομία·

¹⁰ Συμφωνία για τη μεταρρύθμιση της αξιολόγησης της έρευνας (2022)
https://coara.eu/app/uploads/2022/09/2022_07_19_rra_agreement_final.pdf.

- γ) να αναγνωρίζει ποικιλία αποτελεσμάτων (μεταξύ άλλων δημοσιεύσεις, σύνολα δεδομένων, λογισμικό, μεθοδολογίες, πρωτόκολλα, διπλώματα ευρεσιτεχνίας), δραστηριοτήτων (μεταξύ άλλων καθοδήγηση, εποπτεία της έρευνας, ηγετικοί ρόλοι, επιχειρηματικότητα, διαχείριση δεδομένων, αξιολόγηση από ομοτίμους, διδασκαλία, αξιοποίηση της γνώσης, συνεργασία μεταξύ βιομηχανίας και ακαδημαϊκής κοινότητας, υποστήριξη για τεκμηριωμένη χάραξη πολιτικής, αλληλεπίδραση με την κοινωνία) και πρακτικών (μεταξύ άλλων έγκαιρη ανταλλαγή γνώσεων και δεδομένων, ανοικτή συνεργασία), καθώς και όλες τις εμπειρίες κινητικότητας·
- δ) να εξασφαλίζει ότι η επαγγελματική δραστηριότητα του ερευνητή πληροί υψηλά πρότυπα δεοντολογίας και ακεραιότητας, επιβραβεύει την κατάλληλη διεξαγωγή της έρευνας και εκτιμά τις ορθές πρακτικές, ιδίως τις ανοικτές πρακτικές για την ανταλλαγή ερευνητικών αποτελεσμάτων και μεθοδολογιών, όταν αυτό είναι δυνατόν·
- ε) να χρησιμοποιεί κριτήρια και διαδικασίες αξιολόγησης που σέβονται την ποικιλία των ερευνητικών κλάδων και των εθνικών πλαισίων·
- στ) να υποστηρίζει ποικιλία προφίλ και σταδιοδρομιών των ερευνητών και να εκτιμά τις ατομικές συνεισφορές, αλλά και τον ρόλο των ομάδων, τη συνεργατική προσπάθεια και τη διεπιστημονικότητα·
- ζ) να διασφαλίζει την ισότητα των φύλων, τις ίσες ευκαιρίες και τη συμμετοχικότητα.

Για να διασφαλιστεί η συνοχή κατά την εφαρμογή των εν λόγω συστάσεων, οι εργοδότες και οι χρηματοδότες θα πρέπει να προωθούν τη συνεχή κατάρτιση των παραγόντων που συμμετέχουν στη διαδικασία αξιολόγησης και επιβράβευσης.

(2) Πρόσληψη

Οι εργοδότες και/ή οι χρηματοδότες θα πρέπει να θεσπίσουν ανοικτές¹¹, διαφανείς και αξιοκρατικές διαδικασίες πρόσληψης και επιλογής, χωρίς να βαθμολογούνται αρνητικά οι διακοπές της σταδιοδρομίας ή η διατομεακή κινητικότητα. Οι διαδικασίες αυτές πρέπει να προωθούν την αριστεία, την ισότητα των φύλων και την πολυμορφία και να είναι προσαρμοσμένες στο είδος της προκηρυχθείσας θέσης. Οι προκηρύξεις θα πρέπει να περιλαμβάνουν ολοκληρωμένη περιγραφή των απαιτούμενων γνώσεων και ικανοτήτων, συμπεριλαμβανομένης περιγραφής των συνθηκών εργασίας και των δικαιωμάτων, των προοπτικών επαγγελματικής εξέλιξης, και επισκόπηση του χρονοδιαγράμματος. Οι υποψήφιοι θα πρέπει να ενημερώνονται, πριν από τη διαδικασία επιλογής, σχετικά με τη διαδικασία πρόσληψης και τα κριτήρια επιλογής, τον αριθμό των διαθέσιμων θέσεων και τις προοπτικές επαγγελματικές εξέλιξης.

Διακυμάνσεις στη χρονολογική σειρά των βιογραφικών σημειωμάτων

Οι διακοπές της σταδιοδρομίας ή οι διακυμάνσεις στη χρονολογική σειρά του βιογραφικού σημειώματος δεν πρέπει να βαθμολογούνται αρνητικά, αλλά να θεωρούνται μέρος της επαγγελματικής σταδιοδρομίας και, κατά συνέπεια, δυνητικά πολύτιμο στοιχείο για την επαγγελματική εξέλιξη του ερευνητή προς μια πολυδιάστατη επαγγελματική πορεία. Θα πρέπει, συνεπώς, να επιτρέπεται στους υποψηφίους να υποβάλλουν βιογραφικά σημειώματα

¹¹Πρέπει να χρησιμοποιούνται όλα τα διαθέσιμα μέσα, ιδίως δε διεθνείς ή παγκοσμίως προσβάσιμοι πόροι στον παγκόσμιο ιστό, όπως η πύλη URAXESS: <https://euraxess.ec.europa.eu>.

τα οποία να περιλαμβάνουν τεκμηριωμένα στοιχεία, αντιπροσωπευτικά των επιτευγμάτων και προσόντων που απαιτούνται για την κατάληψη των θέσεων που έχουν προκηρυχθεί.

Αρχαιότητα

Το επίπεδο των απαιτούμενων προσόντων θα πρέπει να είναι ανάλογο με τις ανάγκες της κενής θέσης και να μη λειτουργεί ως εμπόδιο για την πρόσληψη. Η αξιολόγηση των προσόντων θα πρέπει να εστιάζει στα επιτεύγματα του υποψηφίου παρά στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του υποψηφίου ή στη φήμη του οργανισμού όπου αποκτήθηκαν τα προσόντα. Δεδομένου ότι τα επαγγελματικά προσόντα μπορεί να αποκτηθούν σε αρχικό στάδιο μιας μακράς σταδιοδρομίας, θα πρέπει επίσης να προωθείται και να αναγνωρίζεται η αξία της διά βίου επαγγελματικής εξέλιξης.

(3) Επιλογή

Κατά την πρόσληψη, στη διαδικασία επιλογής θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ολόκληρο το φάσμα εμπειριών των υποψηφίων. Πρέπει μεν να δίνεται έμφαση στις γενικές δυνατότητες και προοπτικές των υποψηφίων ως ερευνητών, αλλά να λαμβάνεται υπόψη και η δημιουργικότητα και το επίπεδο ανεξαρτησίας τους. Οι επιτροπές επιλογής θα πρέπει να συγκεντρώνουν ποικιλία εμπειρογνώσιας, ικανοτήτων και πείρας σχετικά με την αξιολόγηση του υποψηφίου. Θα πρέπει να υπάρχει επαρκής ισορροπία μεταξύ των φύλων και, όπου κρίνεται σκόπιμο και εφικτό, να περιλαμβάνονται μέλη από διάφορους τομείς (δημόσιο και ιδιωτικό) και επιστημονικούς κλάδους, καθώς και από άλλες χώρες. Θα πρέπει να χρησιμοποιούνται, κατά το δυνατόν, ποικίλες πρακτικές επιλογής όπως η αξιολόγηση από εξωτερικούς εμπειρογνώμονες και οι προσωπικές και διαδικτυακές συνεντεύξεις. Τα μέλη των επιτροπών επιλογής θα πρέπει να είναι κατάλληλα εκπαιδευμένα ιδίως για την ελαχιστοποίηση της μεροληψίας με βάση το φύλο ή κάθε άλλης πιθανής μη συνειδητής μεροληψίας. Όλοι οι υποψήφιοι πρέπει επίσης να ενημερώνονται, μετά τη διαδικασία επιλογής, σχετικά με τα δυνατά σημεία και τις αδυναμίες της υποψηφιότητάς τους.

Καταπολέμηση των διακρίσεων

Οι εργοδότες και/ή οι χρηματοδότες ερευνητών δεν θα πρέπει να κάνουν διακρίσεις οποιουδήποτε είδους εις βάρος ερευνητών λόγω φύλου, ηλικίας, φυλής, εθνικής καταγωγής ή κοινωνικής προέλευσης, θρησκείας ή θρησκευτικών πεποιθήσεων, σεξουαλικού προσανατολισμού, γλώσσας, αναπηρίας, πολιτικών φρονημάτων, κοινωνικής ή οικονομικής κατάστασης.

(4) Επαγγελματική ανέλιξη

Οι εργοδότες και/ή οι χρηματοδότες ερευνητών θα πρέπει να εφαρμόζουν συστήματα αξιολόγησης/εκτίμησης όλων των ερευνητών, συμπεριλαμβανομένων των ιεραρχικά ανώτερων ερευνητών, με σκοπό την αξιολόγηση των επαγγελματικών τους επιδόσεων, σε τακτική βάση και με διαφανή τρόπο, από ανεξάρτητη (και, στην περίπτωση των ανώτερων ερευνητών, κατά προτίμηση διεθνή) επιτροπή. Οι σταδιοδρομίες που περιλαμβάνουν πολλαπλές επαγγελματικές δραστηριότητες, που χαρακτηρίζεται από γεωγραφική και τομεακή κινητικότητα και κινητικότητα μεταξύ οργανισμών (αποσπάσεις), ή οι υβριδικές σταδιοδρομίες, που χαρακτηρίζονται από τον ταυτόχρονο συνδυασμό τομέων, αξίζουν πλήρη αναγνώριση και εκτίμηση στο ίδιο επίπεδο με εκείνο των γραμμικών σταδιοδρομιών.

Κατά τις εν λόγω διαδικασίες αξιολόγησης θα πρέπει να λαμβάνονται δεόντως υπόψη οι γενικότερες δυνατότητες των ερευνητών, η ερευνητική τους δημιουργικότητα, τα αποτελέσματα της έρευνάς τους (π.χ. δημοσιεύσεις, δεδομένα, λογισμικό, μοντέλα, αλγόριθμοι, μέθοδοι, πρωτόκολλα, διπλώματα ευρεσιτεχνίας, συνεισφορές πολιτικής), οι δραστηριότητές τους (π.χ. διαχείριση και ηγεσία, διδασκαλία/διαλέξεις, αξιολόγηση από ομοτίμους, εποπτεία, καθοδήγηση, επιχειρηματικότητα, αξιοποίηση της γνώσης, εθνική ή διεθνής συνεργασία, διοικητικά καθήκοντα, παροχή υπηρεσιών στην κοινωνία, επικοινωνία και αλληλεπίδραση της επιστήμης με την κοινωνία), η ερευνητική τους συμπεριφορά (π.χ. δεοντολογία και ακεραιότητα, μεθοδολογική πειθαρχία, έγκαιρη ανταλλαγή γνώσεων και δεδομένων, ανοικτή συνεργασία) και η κινητικότητά τους, παράγοντες που θα πρέπει να συνυπολογίζονται στο πλαίσιο της επαγγελματικής ανέλιξης.

Απαιτείται ένα διαφανές, δομημένο, συμπεριληπτικό και ισότιμο ως προς το φύλο σύστημα επαγγελματικής ένταξης και ανέλιξης για την ενίσχυση των σταδιοδρομιών στον ακαδημαϊκό χώρο, έως τις ανώτατες θέσεις¹². Για τον σκοπό αυτόν, θα μπορούσε να εξεταστεί το ενδεχόμενο υιοθέτησης συστημάτων ανάλογων με εκείνο της προγραμματισμένης πανεπιστημιακής σταδιοδρομίας (tenure track), τα οποία θα πρέπει να νοούνται ως σύμβαση ορισμένου χρόνου με την προοπτική ανέλιξης σε μόνιμη θέση υπό την προϋπόθεση θετικής αξιολόγησης, σε επίπεδο κρατών μελών και ερευνητικών οργανισμών.

Συνδημιουργία

Κατά την αξιολόγηση του προσωπικού τους, οι οργανισμοί πρέπει να εκτιμούν θετικά τη συνδημιουργία, ως απόδειξη εποικοδομητικής προσέγγισης στη διεξαγωγή ερευνών. Κατά συνέπεια, οι εργοδότες και/ή οι χρηματοδότες ερευνητών θα πρέπει να αναπτύξουν στρατηγικές, πρακτικές και διαδικασίες οι οποίες να προσφέρουν στους ερευνητές, συμπεριλαμβανομένων των ερευνητών που βρίσκονται στην αρχή της ερευνητικής τους σταδιοδρομίας, τις αναγκαίες συνθήκες πλαισίου ώστε να αναγνωρίζονται, να καταχωρίζονται και/ή να μνημονεύονται, βάσει της πραγματικής τους συνεισφοράς, ως συνδημιουργοί εργασιών, συνδημιουργοί διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας κ.λπ., ή να δημοσιεύουν τα αποτελέσματα των ερευνητικών τους εργασιών ανεξάρτητα από τους εφόπτες τους.

Αναγνώριση της κινητικότητας

Οποιαδήποτε εμπειρία κινητικότητας όπως π.χ. διαμονή σε άλλη χώρα/περιφέρεια ή σε άλλο ερευνητικό πλαίσιο (δημόσιο ή ιδιωτικό), μεταπήδηση από έναν επιστημονικό κλάδο ή τομέα σε άλλον, είτε στο πλαίσιο της αρχικής ερευνητικής κατάρτισης είτε σε μεταγενέστερο στάδιο της ερευνητικής σταδιοδρομίας, ή εικονική κινητικότητα, πρέπει να θεωρείται πολύτιμο στοιχείο της επαγγελματικής εξέλιξης του ερευνητή.

---

¹² Βλ. μελέτη MORE 4 (2021) - https://cdn5.euraxess.org/sites/default/files/policy_library/more4_final_report.pdf.

1. ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΧΕΣ
2. ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
3. ΣΥΜΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ
4. ΔΙΑΔΟΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Η βελτίωση των συνθηκών εργασίας των ερευνητών θα πρέπει να βρίσκεται στο επίκεντρο του πλαισίου πολιτικής της Ένωσης για τις ερευνητικές σταδιοδρομίες. Στο πλαίσιο του τομέα αυτού προτείνονται διάφορες δράσεις που θα συμβάλουν στη σταθερότητα της απασχόλησης, στον καθορισμό των εργασιακών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των ερευνητών και στην ανάγκη οι εργοδότες και οι χρηματοδότες να αναπτύξουν μια ερευνητική νοοτροπία για ερευνητική αριστεία και να διευκολύνουν τη δημιουργία μιας ακμάζουσας ερευνητικής κοινότητας.

(1) Συνθήκες εργασίας, χρηματοδότηση και αποδοχές

Οι εργοδότες και/ή οι χρηματοδότες ερευνητών θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι συνθήκες εργασίας των ερευνητών, συμπεριλαμβανομένων των ερευνητών με αναπηρία, προσφέρουν, κατά περίπτωση, την ευελιξία και την προσβασιμότητα που θεωρούνται απαραίτητες για την επιτυχή διεξαγωγή της έρευνας σύμφωνα με την ισχύουσα εθνική νομοθεσία και τις εθνικές ή κλαδικές συλλογικές συμβάσεις εργασίας. Θα πρέπει να αποσκοπούν στην παροχή συνθηκών εργασίας που παρέχουν τη δυνατότητα σε όλους τους ερευνητές να συνδυάζουν την ιδιωτική με την επαγγελματική ζωή¹³. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίνεται, μεταξύ άλλων, στο εύλεκτο ωράριο εργασίας, στη μερική απασχόληση, στην τηλεργασία και στις εκπαιδευτικές άδειες, καθώς και στις απαραίτητες οικονομικές και διοικητικές διατάξεις που διέπουν αυτές τις ρυθμίσεις. Οι εργοδότες θα πρέπει να παρέχουν ένα εργασιακό περιβάλλον που προάγει την ψυχική υγεία και την ευημερία των ερευνητών, συμπεριλαμβανομένων κατάλληλων διαδικασιών για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας, συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής παρενόχλησης.

Ερευνητικό περιβάλλον

Οι εργοδότες και/ή οι χρηματοδότες ερευνητών θα πρέπει να εξασφαλίζουν τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος έρευνας και ερευνητικής κατάρτισης το οποίο προσφέρει ερεθίσματα και κατάλληλο εξοπλισμό, κατάλληλες εγκαταστάσεις και ευκαιρίες, μεταξύ άλλων για εξ αποστάσεως συνεργασία μεταξύ ερευνητικών δικτύων, καθώς και το ανώτατο επίπεδο υγείας και ασφάλειας σύμφωνα με τους ενωσιακούς, εθνικούς και τομεακούς κανονισμούς. Οι χρηματοδότες θα πρέπει να εξασφαλίζουν επαρκείς πόρους προς υποστήριξη της εκτέλεσης του συμφωνημένου προγράμματος εργασιών. Ειδικότερα, είναι σημαντικό να υπάρχει εξειδικευμένο προσωπικό υποστήριξης (π.χ. επαγγελματίες, συμπεριλαμβανομένων διευθυντών και διαχειριστών έρευνας).

¹³ Βλ. SEC(2005) 260, Γυναίκες και επιστήμη: Αριστεία και καινοτομία — Ισότητα των φύλων στον χώρο της επιστήμης.

Αιτιάσεις/ενστάσεις

Οι εργοδότες και/ή οι χρηματοδότες ερευνητών θα πρέπει να εφαρμόζουν, σύμφωνα με τους σχετικούς κανόνες και κανονισμούς του εθνικού, ενωσιακού ή διεθνούς δικαίου, κατάλληλες διαδικασίες εξέτασης των αιτιάσεων/ενστάσεων των ερευνητών, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν διαφορές μεταξύ εποπτών και νέων (R1) / αναγνωρισμένων (R2) ερευνητών, ενδεχομένως με τον ορισμό αμερόληπτου διαμεσολαβητή για τον σκοπό αυτό. Οι σχετικές διαδικασίες πρέπει να προσφέρουν σε όλο το ερευνητικό προσωπικό εμπιστευτική και άτυπη αρωγή για την επίλυση συγκρούσεων, διαφορών και παραπόνων επαγγελματικού χαρακτήρα, με σκοπό την προαγωγή της δίκαιης και λογικής μεταχείρισης του προσωπικού στο εσωτερικό του οργανισμού και τη βελτίωση της γενικής ποιότητας του εργασιακού περιβάλλοντος.

Συμμετοχή στη διακυβέρνηση του οργανισμού

Οι εργοδότες και/ή οι χρηματοδότες ερευνητών θα πρέπει να αναγνωρίζουν ως πλήρως θεμιτή, και δη ευκαταία, την εκπροσώπηση των ερευνητών στα αρμόδια όργανα πληροφόρησης, διαβούλευσης και λήψης αποφάσεων των οργανισμών στους οποίους απασχολούνται, με σκοπό την προστασία και την προάσπιση των ατομικών και συλλογικών τους συμφερόντων ως επαγγελματιών και την ενεργό τους συμβολή στη λειτουργία του οικείου οργανισμού¹⁴.

Χρηματοδότηση και αποδοχές

Οι εργοδότες και/ή οι χρηματοδότες ερευνητών θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι ερευνητές, ανεξάρτητα από το καθεστώς τους, απολαμβάνουν δίκαιους και ελκυστικούς όρους αμοιβής (χρηματοδότηση και/ή μισθούς) με επαρκείς και δίκαιες παροχές κοινωνικής ασφάλισης (συμπεριλαμβανομένων παροχών ασθένειας και γονικών παροχών, συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων και παροχών ανεργίας, επιδομάτων αναπηρίας και παροχών για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες) σύμφωνα με την ισχύουσα εθνική νομοθεσία και τις εθνικές ή κλαδικές συλλογικές συμβάσεις εργασίας. Η διασφάλιση τέτοιων όρων αφορά τους ερευνητές σε όλα τα στάδια σταδιοδρομίας τους, συμπεριλαμβανομένων των νέων ερευνητών (R1), ανάλογα με το νομικό τους καθεστώς, τις επιδόσεις τους και το επίπεδο επαγγελματικών προσόντων και/ή ευθυνών τους. Οι ερευνητές θα πρέπει να ενημερώνονται για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους όσον αφορά την κατανόηση του τρόπου φορολόγησης των μισθών τους και θα πρέπει να πληροφορούνται με διαφάνεια για τα δικαιώματα κοινωνικής προστασίας, όπως τα εθνικά συνταξιοδοτικά δικαιώματα.

(2) Σταθερότητα της απασχόλησης

Οι εργοδότες και/ή οι χρηματοδότες θα πρέπει να λαμβάνουν αποφασιστικά μέτρα για την αντιμετώπιση του φαινομένου της επισφάλειας και για τη στήριξη της ασφάλειας και της σταθερότητας των θέσεων εργασίας, μεταξύ άλλων μέσω περιορισμένης μέγιστης συνολικής διάρκειας των διορισμών ορισμένου χρόνου, καθώς και συνιστώμενου ανώτατου ορίου του

---

¹⁴ Στο πλαίσιο αυτό, βλ. επίσης οδηγία 2002/14/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2002, περί θεσπίσεως γενικού πλαισίου ενημερώσεως και διαβουλευσεως των εργαζομένων στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα — Κοινή δήλωση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής για την εκπροσώπηση των εργαζομένων (EE L 80 της 23.3.2002, σ. 29).

ενός τρίτου των συμβάσεων ορισμένου χρόνου στο σύνολο των ανθρώπινων πόρων των ερευνητών ενός συγκεκριμένου εργοδότη. Όταν εκτελούνται ερευνητικά καθήκοντα που είτε είναι μόνιμα ή μακροπρόθεσμα είτε επαναλαμβάνονται σε μεγάλο βαθμό, το κατάλληλο μέσο πρέπει να είναι οι μόνιμες συμβάσεις ή οι συμβάσεις αορίστου χρόνου.

Μεταδιδασκτορικές θέσεις (R2)

Η επισφάλεια της απασχόλησης αποτελεί ιδιαίτερο ζήτημα στην ακαδημαϊκή κοινότητα. Για να αντιμετωπιστεί αυτή η κατάσταση και να υποστηριχθούν η ασφάλεια και η σταθερότητα των θέσεων εργασίας, οι οργανισμοί που διορίζουν μεταδιδασκτορικούς ερευνητές θα πρέπει να εφαρμόζουν σαφείς κανόνες και ρητές κατευθυντήριες γραμμές για την πρόσληψη και το διορισμό μεταδιδασκτορικών ερευνητών (R2), ιδίως σε ό,τι αφορά τη μέγιστη διάρκεια και τους στόχους αυτών των διορισμών. Οι σχετικές κατευθυντήριες γραμμές θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τη διάρκεια των προηγούμενων μεταδιδασκτορικών διορισμών σε άλλους οργανισμούς, καθώς και τον μεταβατικό χαρακτήρα που πρέπει να έχει το μεταδιδασκτορικό καθεστώς, κύριος σκοπός του οποίου είναι να προσφέρει πρόσθετες ευκαιρίες επαγγελματικής εξέλιξης με την προοπτική μιας μακροπρόθεσμης ερευνητικής σταδιοδρομίας με σύμβαση ορισμένου χρόνου ή μονιμότητα.

(3) Συμβατικές και νομικές υποχρεώσεις

Οι ερευνητές κάθε επιπέδου πρέπει να γνωρίζουν τους εθνικούς, τομεακούς ή θεσμικούς κανονισμούς που διέπουν τους όρους κατάρτισης, επιμόρφωσης και/ή εργασίας. Στους ρυθμιστικούς αυτούς κανόνες συγκαταλέγονται και οι κανόνες περί δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, καθώς και οι απαιτήσεις και οι όροι παντός χορηγού ή χρηματοδότη, ανεξαρτήτως της φύσης της οικείας σύμβασης. Οι εργοδότες και οι χρηματοδότες θα πρέπει να παρέχουν αντίγραφα των εν λόγω εγγράφων στην αγγλική γλώσσα. Οι ερευνητές θα πρέπει να τηρούν αυτούς τους κανονισμούς, παραδίδοντας τα απαιτούμενα αποτελέσματα (π.χ. διατριβές, δημοσιεύσεις, διπλώματα ευρεσιτεχνίας, εκθέσεις, ανάπτυξη νέων προϊόντων κ.λπ.) όπως αυτά καθορίζονται στη σχετική σύμβαση ή σε ισοδύναμο έγγραφο.

Οι ερευνητές θα πρέπει να εφαρμόζουν πάντοτε ασφαλείς πρακτικές εργασίας, σύμφωνες με τη σχετική εθνική και ενωσιακή νομοθεσία, μεταξύ άλλων, λαμβάνοντας τις απαιτούμενες προφυλάξεις για την προστασία της υγείας και της ασφάλειας και για την ανάκτηση του ερευνητικού έργου έπειτα από τυχόν κυβερνοεπιθέσεις ή καταστροφές τεχνολογίας πληροφοριών, π.χ. προβλέποντας κατάλληλες στρατηγικές για τη δημιουργία αντιγράφων ασφαλείας. Θα πρέπει επίσης να γνωρίζουν τις ισχύουσες εθνικές και ενωσιακές νομικές απαιτήσεις σε θέματα προστασίας δεδομένων και προστασίας της εμπιστευτικότητας, και να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για την τήρηση των απαιτήσεων αυτών ανά πάσα στιγμή.

(4) Διάδοση και αξιοποίηση των αποτελεσμάτων

Όλοι οι ερευνητές θα πρέπει να εφαρμόζουν πρακτικές ανοικτής επιστήμης προκειμένου να διασφαλίζουν, σύμφωνα με τις συμβατικές τους ρυθμίσεις, ότι τα αποτελέσματα των ερευνητικών τους εργασιών διαδίδονται, καθίστανται ανοικτά διαθέσιμα και αξιοποιούνται, π.χ. μέσω κοινοποίησης, μεταφοράς σε άλλα ερευνητικά πλαίσια ή, κατά περίπτωση, εμπορικής εκμετάλλευσής τους. Οι ανώτεροι ερευνητές αναμένεται να αναλαμβάνουν ηγετικό ρόλο στη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας της έρευνας και της εμπορικής εκμετάλλευσής και/ή της δημοσίευσής των αποτελεσμάτων, κάθε φορά που τους δίνεται η ευκαιρία.

Εν προκειμένω, οι ερευνητές θα πρέπει να διευκολύνονται από τους εργοδότες και τους χρηματοδότες τους μέσω της σχετικής κατάρτισης για την απόκτηση δεξιοτήτων και της πρόσβασης σε κατάλληλη χρηματοδότηση, υποδομή και στήριξη. Οι εργοδότες και οι χρηματοδότες θα πρέπει να αναγνωρίζουν τη συμμετοχή των ερευνητών στην ανοικτή επιστήμη, να προσφέρουν κίνητρα για την προώθησή της και να την επιβραβεύουν κατά την αξιολόγηση των προγραμμάτων πρόσληψης, επαγγελματικής ανέλιξης και χρηματοδότησης.

Στοιχεία διανοητικής ιδιοκτησίας, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας

Οι εργοδότες και/ή οι χρηματοδότες θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι ερευνητές σε όλα τα στάδια της σταδιοδρομίας τους αποζημιώνονται επαρκώς για τα οφέλη που προκύπτουν από (τυχόν) εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων των δραστηριοτήτων τους στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας, κατά περίπτωση, διασφαλίζοντας τη συνιδιοκτησία των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, όπως τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας. Οι εργοδότες και/ή οι χρηματοδότες θα πρέπει να το προβλέπουν αυτό ρητά στη στρατηγική τους για τη διαχείριση των στοιχείων διανοητικής ιδιοκτησίας και θα πρέπει να δημοσιοποιούν την εν λόγω στρατηγική. Η στρατηγική διαχείρισης των στοιχείων διανοητικής ιδιοκτησίας θα πρέπει να καλύπτει τη δημιουργία, τη διαχείριση, την κυριότητα και τη χρήση όλων των ειδών στοιχείων διανοητικής ιδιοκτησίας (συμπεριλαμβανομένων των δεδομένων, της τεχνογνωσίας, των προτύπων) και να υποστηρίζει την ανοικτή επιστήμη.

Η στρατηγική αυτή θα πρέπει να περιλαμβάνει σαφή αναφορά στις διατάξεις περί κυριότητας και στα δικαιώματα πρόσβασης που εκχωρούνται στους ερευνητές και/ή, κατά περίπτωση, στους εργοδότες τους ή σε άλλα μέρη, συμπεριλαμβανομένων εταίρων του κλάδου, όπως ενδεχομένως προβλέπεται σε ειδικές συμφωνίες συνεργασίας ή άλλων ειδών συμφωνίες¹⁵.

Επικοινωνία με το κοινό

Οι ερευνητές θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι ερευνητικές τους δραστηριότητες γίνονται γνωστές στην ευρύτερη κοινωνία κατά τρόπο ώστε να είναι κατανοητές από μη ειδικούς, βελτιώνοντας έτσι την κατανόηση της επιστήμης από το κοινό. Η άμεση συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών και τους πολίτες θα βοηθήσει τους ερευνητές να κατανοήσουν καλύτερα το ενδιαφέρον του κοινού όσον αφορά τις προτεραιότητες για την έρευνα και τις ανησυχίες του κοινού, καθώς επίσης να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες για τον από κοινού σχεδιασμό και τη συνδημιουργία με την κοινωνία, κατά περίπτωση.

---

¹⁵Περαιτέρω συστάσεις περιλαμβάνονται στη σύσταση της Επιτροπής σχετικά με έναν κώδικα ορθής πρακτικής για τη διαχείριση των στοιχείων διανοητικής ιδιοκτησίας, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX%3A32008H0416>.

1. ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΥΜΟΡΦΙΑΣ ΣΤΙΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΕΣ
2. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ
3. ΣΥΝΕΧΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
4. ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΚΑΙ ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗ

Η ερευνητική κοινότητα είναι ποικιλόμορφη ως προς τα talέντα, τις δεξιότητες, τις ικανότητες, τις δυνατότητες και τους ρόλους. Όσο περισσότερο προωθούνται και αναπτύσσονται τα talέντα αυτά, τόσο καλύτερη είναι η ποιότητα της έρευνας και τόσο μεγαλύτερη είναι η σημασία της παραγόμενης γνώσης για την κοινωνία. Η προώθηση της συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης, παράλληλα με την κατάρτιση σε δεξιότητες, είναι απαραίτητη για τη διατήρηση των ικανοτήτων και την παροχή στους ερευνητές ευρέος φάσματος επαγγελματικών ευκαιριών στον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα.

(1) Προώθηση της πολυμορφίας στις ερευνητικές σταδιοδρομίες

Οι εργοδότες και/ή οι χρηματοδότες θα πρέπει να αναγνωρίζουν ότι οι ερευνητές μπορούν να ακολουθήσουν πολύ διαφορετικές σταδιοδρομίες τόσο στην έρευνα όσο και σε άλλους τομείς. Η διαφοροποίηση περιλαμβάνει συνήθως την κινητικότητα σε όλες τις μορφές της: διακρατική ή εντός της χώρας, διατομεακή, διοργανική, διεπιστημονική και εικονική κινητικότητα. Για τον σκοπό αυτόν απαιτείται αξιολόγηση της ποιότητας που βασίζεται πιο πολύ στο talέντο και λαμβάνει περισσότερο υπόψη την πολυμορφία, καθώς και προώθηση της υπεύθυνης χρήσης των μετρήσεων, λαμβανομένων υπόψη των ποικίλων συνεισφορών και του δυναμικού αντικτύπου τους, ποικίλων δραστηριοτήτων και πρακτικών, όπως η διδασκαλία και οι δεξιότητες, η αξιολόγηση από ομοτίμους, η διαχείριση και η ηγεσία στον τομέα της έρευνας, η εποπτεία, η καθοδήγηση, η αξιοποίηση της γνώσης, η επιχειρηματικότητα και η συνεργασία με τη βιομηχανία, οι υπηρεσίες προς την κοινωνία, η επικοινωνία και η αλληλεπίδραση της επιστήμης με την κοινωνία, η μεθοδολογική πειθαρχία και οι πρακτικές ανοικτής επιστήμης, η ομαδική επιστήμη, μεταξύ άλλων, καθώς και η κινητικότητα.

Οι εργοδότες και/ή οι χρηματοδότες θα πρέπει να προωθήσουν μέτρα που θα ευαισθητοποιούν τους ερευνητές, ιδίως εκείνους που βρίσκονται στην αρχή της σταδιοδρομίας τους, σχετικά με τις ευκαιρίες που προσφέρονται σε όλους τους σχετικούς τομείς, καθώς επίσης να προωθήσουν μια νοοτροπία διαφοροποίησης των σταδιοδρομιών για καλύτερη προσωπική και επαγγελματική εξέλιξη. Αυτό θα απαιτήσει συμβουλευτικές και υποστηρικτικές υπηρεσίες σταδιοδρομίας για την τόνωση της διατομεακής, διεπιστημονικής και γεωγραφικής κινητικότητας, καθώς και για τη δημιουργία και την ανάπτυξη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.

(2) Επαγγελματική εξέλιξη και παροχή επαγγελματικών συμβουλών

Οι εργοδότες και/ή χρηματοδότες ερευνητών θα πρέπει να καταρτίζουν, κατά προτίμηση στο πλαίσιο της διαχείρισης των ανθρώπινων πόρων που εφαρμόζουν, συγκεκριμένη στρατηγική για την επαγγελματική εξέλιξη των ερευνητών σε όλα τα στάδια της σταδιοδρομίας τους,

ανεξάρτητα από το συμβατικό τους καθεστώς, συμπεριλαμβανομένων των ερευνητών που απασχολούνται βάσει συμβάσεων ορισμένου χρόνου. Στο πλαίσιο αυτό, οι ερευνητές θα πρέπει να λαμβάνουν στήριξη ώστε να εκπονήσουν ατομικό σχέδιο σταδιοδρομίας για τον προσδιορισμό της αναγκαίας κατάρτισης και έρευνας που απαιτούνται για την επίτευξη των στόχων της σταδιοδρομίας τους. Η στρατηγική αυτή πρέπει να περιλαμβάνει τη διαθεσιμότητα καθοδηγητών οι οποίοι θα προσφέρουν στήριξη και καθοδήγηση στους ερευνητές σχετικά με την προσωπική και επαγγελματική τους εξέλιξη, θα τους ενθαρρύνουν και θα τους βοηθούν να ξεπεράσουν τυχόν αισθήματα ανασφάλειας ως προς το επαγγελματικό τους μέλλον. Όλοι οι ερευνητές θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι με τις εν λόγω διατάξεις και ρυθμίσεις και να ενεργούν με προορατικό και υπεύθυνο τρόπο για την εξέλιξη της σταδιοδρομίας τους.

Οι εργοδότες και/ή οι χρηματοδότες θα πρέπει να εξασφαλίζουν είτε στα οικεία ιδρύματα είτε μέσω συνεργασίας με άλλες δομές, προσβάσιμη και επικαιροποιημένη επαγγελματική καθοδήγηση και βοήθεια για την εύρεση εργασίας, παρέχοντας πληροφορίες, καθοδήγηση και υποστήριξη για την επαγγελματική εξέλιξη τόσο εντός όσο και εκτός του οικείου ιδρύματος. Αυτά θα προσφέρονται στους ερευνητές σε όλα τα στάδια της σταδιοδρομίας τους, ανεξάρτητα από τη συμβατική τους κατάσταση.

(3) Συνεχής επαγγελματική εξέλιξη

Οι ερευνητές θα πρέπει, καθ' όλη τη διάρκεια της σταδιοδρομίας τους, να αναζητούν εκ των προτέρων ευκαιρίες για να βελτιώνονται συνεχώς αναβαθμίζοντας και επεκτείνοντας συνεχώς τις δεξιότητες και τις ικανότητές τους, και οι εργοδότες ή οι χρηματοδότες τους θα πρέπει να τους προσφέρουν σχετικές ευκαιρίες. Για τον σκοπό αυτόν, μπορούν να καταφεύγουν σε διάφορα μέσα όπως π.χ. επίσημα μαθήματα επιμόρφωσης, εργαστήρια, συνέδρια και εργαλεία ηλεκτρονικής μάθησης ή συνεργασία στο πλαίσιο μιας ομάδας και των αντίστοιχων δικτύων. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στην κατάρτιση νέων ερευνητών (R1), η πλειονότητα των οποίων είναι υποψήφιοι διδάκτορες που βρίσκονται στην αρχή της ερευνητικής τους σταδιοδρομίας¹⁶.

Πρόσβαση σε ερευνητική κατάρτιση και άσκηση και σε συνεχή επαγγελματική επιμόρφωση

Οι εργοδότες και/ή οι χρηματοδότες ερευνητών θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι όλοι οι ερευνητές, σε οποιοδήποτε στάδιο της σταδιοδρομίας τους και ανεξαρτήτως του συμβατικού τους καθεστώτος, έχουν την ευκαιρία να εξελιχθούν επαγγελματικά και να βελτιώσουν τις προοπτικές επαγγελματικής απασχόλησης, έχοντας πρόσβαση σε μέτρα συνεχούς ανάπτυξης δεξιοτήτων και προσόντων. Οι εργοδότες και οι χρηματοδότες θα πρέπει να αναλάβουν δράση για τη στήριξη της ανάπτυξης και της παροχής στοχευμένης κατάρτισης, μεταξύ άλλων με τη μορφή μικροδιαπιστευτηρίων, για τη διασφάλιση ευκαιριών αναβάθμισης των δεξιοτήτων και επανειδίκευσης των ερευνητών με προοπτική διά βίου μάθησης και για την προώθηση της διατομεακής και διεπιστημονικής κινητικότητας. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να αξιολογούνται σε τακτική βάση με σκοπό την επαλήθευση της προσβασιμότητας και του βαθμού χρησιμοποίησής τους, καθώς και της αποτελεσματικότητάς τους από άποψη βελτίωσης των επαγγελματικών ικανοτήτων, δεξιοτήτων και προοπτικών απασχόλησης.

¹⁶Για παράδειγμα, βλ. Αρχές καινοτόμου διδακτορικής κατάρτισης (2011) https://euraxess.ec.europa.eu/sites/default/files/policy_library/principles_for_innovative_doctoral_training.pdf
Αρχές του Σάλτσμπουργκ (2016) https://www.eua-cde.org/downloads/publications/2016_euacde_doctoral-salzburg-implementation-new-challenges.pdf
Αρχές του Ανόβερου (2022) https://www.uclpress.co.uk/products/176626?_pos=1&_sid=d5bf44607&_ss=r.

Οι εργοδότες και οι χρηματοδότες θα πρέπει να αποδίδουν επαρκή σημασία στην ανάγκη προώθησης των επιχειρηματικών ικανοτήτων των ερευνητών, με στόχο να δοθεί η δυνατότητα σε όσους ακολουθούν επιχειρηματική σταδιοδρομία να συνδυάσουν τις ικανότητες παραγωγής γνώσεων με την ικανότητα αξιοποίησης των γνώσεων αυτών, ώστε οι καινοτόμες ιδέες να μετατρέπονται σε επιχειρήσεις και να προωθούνται η καινοτομία και η πρόοδος.

Οι εργοδότες και οι χρηματοδότες θα πρέπει να λάβουν μέτρα προκειμένου διασφαλιστεί η προσαρμογή της διδακτορικής κατάρτισης για διαλειτουργικές σταδιοδρομίες σε όλους τους σχετικούς τομείς και για την υιοθέτηση των πρακτικών της ανοικτής επιστήμης, μεταξύ άλλων με τη χρήση του ευρωπαϊκού πλαισίου ικανοτήτων για τους ερευνητές (ResearchComp) και οποιονδήποτε άλλων μελλοντικών πρωτοβουλιών που θα αναλάβει η Επιτροπή με σκοπό την ενίσχυση των εγκάρσιων δεξιοτήτων των ερευνητών.

Επικύρωση δεξιοτήτων

Στο πλαίσιο της διεύρυνσης των συνόλων δεξιοτήτων των ερευνητών, οι εργοδότες και/ή οι χρηματοδότες θα πρέπει να προβλέπουν τη δέουσα εκτίμηση και αξιολόγηση της τυπικής και μη τυπικής κατάρτισης, συμπεριλαμβανομένων των δεξιοτήτων και της κατάρτισης στον χώρο εργασίας, ιδίως στο πλαίσιο της διεθνούς και επαγγελματικής κινητικότητας. Η αξιολόγηση θα πρέπει να πραγματοποιείται βάσει εναρμονισμένων κριτηρίων, με δίκαιο και διαφανή τρόπο εντός εύλογου χρονικού διαστήματος.

Διδασκαλία

Η εκπαιδευτική δραστηριότητα αποτελεί απαραίτητο μέσο για τη δόμηση και τη διάδοση των γνώσεων και είναι πολύτιμο στοιχείο της επαγγελματικής σταδιοδρομίας των ερευνητών. Η διδασκαλία θα πρέπει να επωφελείται από τις επιστημονικές γνώσεις και να τις αξιοποιεί, καθώς επίσης να προωθεί το ερευνητικό ενδιαφέρον μεταξύ των σπουδαστών. Η συμμετοχή των ερευνητών στη διδασκαλία θα πρέπει να υποστηρίζεται και να αναγνωρίζεται πλήρως, και ενδέχεται να ποικίλλει σε διαφορετικές χρονικές στιγμές μιας σταδιοδρομίας. Θα πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στους ερευνητές που βρίσκονται στην αρχή της σταδιοδρομίας τους, διασφαλίζοντας ότι λαμβάνουν τη δέουσα υποστήριξη και ότι οι διδακτικές ευθύνες (συμπεριλαμβανομένων των διαλέξεων, της διδασκαλίας, της εποπτείας και της καθοδήγησης) είναι συμβατές με τις ερευνητικές τους δραστηριότητες ή την ερευνητική τους κατάρτιση.

Οι εργοδότες και/ή οι χρηματοδότες θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι τα διδακτικά καθήκοντα αμείβονται επαρκώς και λαμβάνονται υπόψη στα συστήματα αξιολόγησης από τα πρώτα στάδια της σταδιοδρομίας των ερευνητών. Θα πρέπει επίσης να διασφαλιστεί ότι ο χρόνος που αφιερώνουν τα ανώτερα στελέχη του προσωπικού στην κατάρτιση και την καθοδήγηση των νέων και αναγνωρισμένων ερευνητών (R1, R2) υπολογίζεται ως μέρος της διδακτικής τους δέσμευσης. Η παροχή κατάλληλης κατάρτισης για την άσκηση καθηκόντων διδασκαλίας και καθοδήγησης πρέπει να αποτελεί μέρος της αρχικής κατάρτισης και της επαγγελματικής εξέλιξης των ερευνητών.

(4) Εποπτεία και καθοδήγηση

Τα κατάλληλα άτομα και η διαχείριση ομάδων είναι ζωτικής σημασίας για τα ερευνητικά περιβάλλοντα εργασίας, καθώς η επιστήμη αποτελεί εξ ορισμού κοινή προσπάθεια. Θα πρέπει να τεθούν σε εφαρμογή τα προγράμματα κατάρτισης, τα εργαλεία και οι μηχανισμοί

αξιολόγησης που απαιτούνται για να διασφαλιστεί ότι οι ανώτεροι και κορυφαίοι ερευνητές είναι σε θέση να διαχειρίζονται το προσωπικό και τις ομάδες τους με δίκαιο και αμερόληπτο τρόπο, χωρίς διακρίσεις λόγω φύλου και άλλων προκαταλήψεων, και να δημιουργούν εποικοδομητικές και συνεργατικές εργασιακές σχέσεις με τους ομοτίμους τους. Αυτό αναμένεται να συμβάλει στη δημιουργία υγιών, δίκαιων και δημιουργικών περιβαλλόντων όπου θα υπάρχει σεβασμός προς κάθε άτομο, θα παρέχονται κατάλληλα κίνητρα, θα υπάρχει αναγνώριση και θα προωθείται η γενική ευημερία του κάθε ατόμου.

Οι εργοδότες και/ή οι χρηματοδότες ερευνητών θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι ορίζεται σαφώς ένα άτομο ή μια ομάδα ατόμων που θα μπορούν να συμβουλευούνται οι νέοι (R1) και αναγνωρισμένοι (R2) ερευνητές για θέματα σχετικά με την εκτέλεση των επαγγελματικών τους καθηκόντων, και θα πρέπει να ενημερώνουν σχετικά τους ερευνητές.

Οι σχετικές ρυθμίσεις θα πρέπει να ορίζουν σαφώς ότι οι προτεινόμενοι επόπτες έχουν επαρκή εμπειρογνώσια σε θέματα εποπτείας ερευνητικών εργασιών, διαθέτουν τον χρόνο που απαιτείται και επιδεικνύουν τη δέσμευση που απαιτείται ώστε να προσφέρουν στους ασκούμενους ερευνητές κατάλληλη υποστήριξη, καθώς επίσης ότι προβλέπουν τις απαραίτητες διαδικασίες παρακολούθησης της προόδου και επανεξέτασης, καθώς και τους απαιτούμενους μηχανισμούς ανατροφοδότησης.

Ειδικές διατάξεις για την ένταξη, την ερευνητική υποστήριξη και την επαγγελματική εξέλιξη των ερευνητών, για την καθοδήγηση και την ευημερία τους, για την επικοινωνία και την επίλυση συγκρούσεων, καθώς και για την κατάρτιση και την επαγγελματική εξέλιξη των εποπτών προβλέπονται στις κατευθυντήριες γραμμές για την εποπτεία των δράσεων Marie Skłodowska-Curie (MSCA)¹⁷. Οι κατευθυντήριες γραμμές για την εποπτεία των MSCA αποτελούν ένα σύνολο συστάσεων προς τα άτομα και τα ιδρύματα που λαμβάνουν χρηματοδότηση για τις MSCA. Οι κατευθυντήριες γραμμές προωθούν την αποτελεσματική εποπτεία, την καθοδήγηση και τον κατάλληλο επαγγελματικό προσανατολισμό.

Σχέση με τους επόπτες

Οι ερευνητές που παρακολουθούν κατάρτιση θα πρέπει να έχουν δομημένη και τακτική σχέση με τους επόπτες τους και με τους εκπροσώπους της σχολής ή του τμήματος και να είναι σε θέση να επωφελούνται πλήρως από τη σχέση αυτή. Οι επόπτες θα πρέπει επίσης να υποστηρίζουν ενεργά ιδίως τους ερευνητές που βρίσκονται στην αρχή της σταδιοδρομίας τους, διοργανώνοντας συναντήσεις ανατροφοδότησης με τους εν λόγω ερευνητές και προωθώντας δραστηριότητες κατάρτισης σχετικές με το έργο τους.

Για τον σκοπό αυτόν, θα πρέπει, μεταξύ άλλων, να τηρούν αρχείο της προόδου και των ευρημάτων των ερευνητικών εργασιών, να λαμβάνουν ανατροφοδότηση μέσω εκθέσεων και σεμιναρίων, να χρησιμοποιούν την ανατροφοδότηση αυτή και να εργάζονται τηρώντας τα συμφωνημένα χρονοδιαγράμματα, ορόσημα, παραδοτέα και/ή ερευνητικά αποτελέσματα.

Ανώτεροι ερευνητές

Οι ανώτεροι ερευνητές (R3 και R4) θα πρέπει να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στον πολλαπλό ρόλο που έχουν ως επόπτες, καθοδηγητές, επαγγελματικοί σύμβουλοι, επικεφαλής εργασιών, συντονιστές έργων, διαχειριστές ή υπεύθυνοι επιστημονικής επικοινωνίας. Θα πρέπει να εκτελούν τα καθήκοντα αυτά σύμφωνα με τα υψηλότερα επαγγελματικά πρότυπα και να έχουν πρόσβαση στην κατάλληλη κατάρτιση. Όσον αφορά τον ρόλο τους ως επόπτες ή

¹⁷ <https://marie-skłodowska-curie-actions.ec.europa.eu/about-msca/msca-guidelines-on-supervision?ettrans=el>

καθοδηγητές ερευνητών, οι ανώτεροι ερευνητές θα πρέπει να αναπτύσσουν επικοινωνιακή και θετική σχέση με τους νέους (R1) και αναγνωρισμένους (R2) ερευνητές ώστε να εξασφαλίζουν τις προϋποθέσεις για την αποτελεσματική μεταφορά γνώσεων και για τη μελλοντική επιτυχή εξέλιξη της σταδιοδρομίας τους. Πρόκειται για ιδιαίτερα υπεύθυνο ρόλο που αποσκοπεί στην υποστήριξη της επαγγελματικής εξέλιξης των νέων (R1) και αναγνωρισμένων (R2) ερευνητών με τη μετάδοση πείρας και αξιών σε ένα αξιόπιστο και εμπιστευτικό περιβάλλον.